

יצרו אותם! הגה הס"י פלחה הי זעקה את אולם בית-משפט השלום בתל-אביב. הזעקה, מול סוויסה (20), הצביעה בהתרגשות בפני השופטים שבמקום על שני צעירים שישבו באולם. לא היה צורך לעצור אותם. שניהם, צעירים חסרי גים וזקופים, שנראו כשני סטודנטים שזה עתה קמו מספסלי-הלימודים, ישבו כבר על ספסלי-הנאשמים. אלא שהעבירות בעבורן הגיעו למקום זה היו שונות לחלוטין מאלה שבגללן תבעה מזל סוויסה לצערים.

משה גורלי (21) חישוב רמת-גן, וידידו נעמן גרשוני (23), תושב שכונת אפקה שליד תל-אביב, הובאו לבית-המשפט כנאשמים בעבירות האפייניות לבג"טובים. שני הם, בוגרי בית-ספר תיכון ומשוררי צה"ל, בניגוד למשפחות מבוססות ותיקות בארץ, הואשמו בקרוב ל-20 סעיפים שכללו גניבות נועזות. לפי פרטי האשמה נגבו השניים תוך חודש אחד, חודש אפריל 1963, החל בס"ר רתמירון ממונעת, מכונות ומכשירי-דינור מתוך מכונות, וכלה בדלק ומיכלי-דלק מכל הסוגים.

אולם מזל סוויסה האשימה אותם בעבירה חמורה בהרבה, עבירה שאדם המורשע בה צפוי למאסר-עולם — שוד מזוין. החוק מתייחס לאשמים בשוד מזוין בחומרה הרבה גדולה ביותר. אבל צורת השוד בה הואשמו משה גורלי ונעמן גרשוני, היתה עוד יותר

למעצר מובלים שני בני-הסובים מאזור תל-אביב, הנאשמים בשוד מזוין של פרוצות. משה גורלי מתחיר את פניו בסודר שבידו, ואילו נעמן גרשוני מכסה את פניו במטפחתו, כשהשופט הצועד לפניו מחזיק בידיו את האזיקים בהם הוצמדו.

אלא שיחד עם זה ניסו למנוע בכל מחיר את הפרסום הגלוח לכך. הם הפעילו את ידיהם כדי למנוע פר-

המקרה חזר ונשנה כמה פעמים. היצאניות החלו לספר אודותיו אשה לרעותה ונזהרו שאל להכנס למכונית בה ישבו שני אנשים.

פס מסמך את בית-המשפט לאסור פירסום, אך ורק במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונם של בעל הדין. לפי ענייני דעתו, אין בטחונם של החשודים נתון ב-סכנה. אולם בטחונם וחרותם של אזרחי ישראל הוא בסכנה, שעה שמונעים מהם לדעת את המתרחש בדיון בבית-המשפט ללא הצדקה וללא סיבה נראית לעין. עלינו כן מצטמצמת תחולת עקרון, למען ישמעו ויראו וניתנת הרגשה שקיימת מידת איפה ואיפה בקשר לפומביות המשפט, ומה עוד שבמקרה זה ידוע שידידתו של אחד הנאשמים — הינה כתו של אחד מפקידי בית-המשפט.

„בשל סיבות אלה אני מרשה לעצמי לפי נות לכב' ולבקשו לבטל את צו איסור ה-פירסום שהוציא בדיון הנ"ל. בסיכום אני מרשה לעצמי לצטט את דברי השופטים בבית-המשפט העליון (המנוח חשין ז"ל, ה' נשיא אולשן וממלא-מקומו מר אגרנט) כי יעצור הפלילי של משפט טריפוס נגד ה' יועץ-המשפט, בו נאמר, שכדי להשיג מ-רת עשית דין-צדק, על הדיון להיות פומבי לעיני-כל, כדי להעמיד את מעשה השפיטה בכל משפט ומשפט בפני עיני המבקרת של הציבור — דהיינו, כאמצעי העשוי כשלעצ-מו לבטל כל אפשרות של שפיטה מתוך משוא-פנים ודעה קדומה וכדי לנטוע בלב הציבור אמון ובטחון כי אומנם הדין נחתך

שודדי הפרוצות

על יסוד העדויות והטענות, שהובאו במהלך הדיון הפומבי, ולא הודות להשפעה מטעם גורם חיצוני כלשהו.

„זה היה בשנת 1952. אחרי למעלה מ-חמש שנים חזר כב' השופט העליון לנדוי על אותו עיקרון, באמרו בעירעור פלילי של משפט שורר ואחרים נגד היועץ המשפטי, כי, במשטר דמוקרטי, בו דוגלת מדינתנו, מודים הכל כי ערך רב נודע לפומביות של המשפט. כן הוא ביחס לפירסום חופשי של דברים שנאמרו בבית-המשפט שגם בו כל-ל לים ערכים חשובים של חופש-העתונות ו-חופש-ההבעה. כב' השופט לנדוי ממשיך ו-חיוק הלכנו באמרו שם: „הזכות לפרסם דברים שהתרחשו בבית-המשפט מבוססת על עקרונות-היסוד של פומביות הדיון, כי הפיר-סום אינו אלא מרחיב את שטח בית-המשפט ומספר לכל, מה שהכל זכאים ורשאים ל-דעת“.

כתוצאה מבקשה זו, הכיר השופט רוזנ-פלד בכך שצו-האיסור היה חסר ביסוס. אך מאחר שביתת-הדין הועבר תיקם של הנאשמים לבית-המשפט המחוזי, לא היה עוד בסמ-כותו לבטל את הצו שהוציא.

בתשובה לבקשה הוציא השופט רוזנפלד צו אחר, בו כתב: „מכיוון שהדבר יצא מסמכותי, אני סבור שבית-המשפט, בפניו הוגש האישום, מוסמך לבטל את איסורי-לאור בקשה זו“.

למחרת, אחרי שהבקשה הועברה לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב, ביטל הרשם ה-מחוזי, השופט דויד ואלאך, את צו האיסור של השופט רוזנפלד, באמרו: „אני מבטל את האיסורים אשר הוציא השופט רוזנפלד ו-נעתר לבקשה זו“.

סום בעתונות, ושעה שהובאו לשם הארכת מעצרים בפני שופט-השלום שלמה רוזנפלד, תבעו סניגוריהם לאסור את פרסום שמ-ותיהם ותמונותיהם. היתה זו דרישה שלא היתה לה כל אחיזה בחוק. חוק בתי-המשפט מגדיר בפירוש מתי חייב ומתי רשאי בית-המשפט לאסור פירסום שמות של נאשמים. בית-המשפט חייב ל-שנות זאת כאשר המדובר בעניינים הנוגעים לבטחון-המדינה, שמירת-המוסר ושמירה על שלומם של קטין. מלבד זאת מסמך החוק את בית-המשפט לאסור פירסום במקרה ש-נשקפת סכנה לשלומם של בעל-הדין, עו, או כל אדם אחר המוזכר במשפט.

אף אחד ממקרים אלה אינו חל על שני נאשמי שוד-הפרוצות. אולם במפתיע הסכים השופט רוזנפלד להיעתר לבקשת הנאשמים ולאסור את פירסום שמותיהם ותמונותיהם.

★ ★ ★

הרגשה של איפה ואיפה

היה כהחלטה זו משום פגיעה בולטת בעיקרון של פומביות המשפט, ופגיעה בחופש-העתונות. למחרת הגיש עורך העו-ר לם הזה בקשה לשופט רוזנפלד לבטל את צו איסור-הפירסום שהוציא.

כתב עורך העולם הזה, בין השאר, בבק-שתו: „העבירה המיוחסת לחשודים הינה אחת העבירות השפלות והבוזיות ביותר. אם ניתן עדיין להבין מניעי פרוצה המתרח-דת למעמדה בלחץ הנסיבות, קשה להבין פשע מסוג זה ואין לעזור בידי מבצעי, שהם מבוגרים, להסתיר את זהותם ואת מעשיהם השפלים.“

... אומנם סעיף 40(ד) מחוק בתי-המש-

למרות זאת נפלו כמה מהן בפח. לבסוף החליטו שלוש נערות להתלונן על מעשי השוד במשטרה. היו אלה כול סוויסה, אילנה לוי ואהובה טרג'ו. מיבן שהן לא יכלו לתבוע את הגנת המשטרה, אולם הן קיוו שזו הצליח ללכוד את הפושעים. כעבור זמן קצר פסקו מעשי-השוד וה-שודדים לא התגלו. אולם בשבוע שעבר, בעת ששהתה בבית-משפט השלום, זיהתה מזל סוויסה את משה גורלי ונעמן גרשוני, כשני הצעירים ששדדו ממנה את כספה. השניים נחקרו מיד והמשטרה ערכה חיפוש בבתיהם. בביתו של אחד מהם נמצא אקדח. לפי טענת החוקרים, הודו השניים בביצוע שלושת מעשי-שוד-הפרוצות, עליהם הוגשו תלונות למשטרה. אולם החוקרים לא הס-תפקו בכך. אמר אחד מהם: „אני משוכנע שהם ביצעו לא פחות מאשר 20 מעשי-שוד. רק חלק מהנערות התלוננו. ייתכן לא הלכו כלל למשטרה. אנו מנסים עתה לברר בין היצאניות כמה מעשים כאלה היו עוד“.

★ ★ ★

החשודים פחדו להצטלם

שני בני הסובים היו מוכנים להודות בכל האשמות שהועלו נגדם. הם היו מוכנים לשלם את המחיר עבור פשעיהם, יהיה אשר יהיה. אולם מעונש אחד פחדו יותר מכל. הם חששו מהפירסום על מעשיהם.

משום כך, כאשר הובלו מהמעצר לבית-המשפט הסתירו את פניהם כדי להתחמק מעין המצלמות. אפילו בתוך אולם בית-המשפט ישבו רכונים כשפניהם מכוסות בסודר ובמטפחת מרבית הזמן. לסניגוריהם היה הסבר לכך. לדבריהם היו מעשי הצעירים פרי של משרב זמני בלבד. נעמן גרשוני עבר בחודש אפריל ש-עבר משרב משפחתי קשה. שכתוצאה ממנו סטה אל מסלול הפשע. יחד עם חברו, משה גורלי, תיכנן תחילה גניבה של סירת-מנוע ומעשה זה הוליד מעשים אחרים. כי כדי להסיע את סירת המנוע היה להם צורך במכוניות, והם גנבו אחת. היה להם צורך בדלק ובמיכלים והם גנבו גם אותם. עד שהתדרדרו אל השפל מכל — שדידת ה-פרוצות.

לעיתים צליחו לשדוד סכום גבוה יח-סית. אצל מזל סוויסה שדדו סכום של 149 ל"י. ואילו אצל אילנה לוי העלו רק 12 לירות. אחרי שנתפסו, טענו סניגוריהם, הכירו השניים בסטייתם, החלו לעבור טיפול של שיקום פסיכולוגי. משה גורלי, למשל, הוכנס לעבודה בבית-חרושת לקופסאות-פח, עלה בדרגה והפך למנהל משמרת. גרשוני נמצא בהשגחתו של פסיכולוג.

הפרשה היתה עשויה להסתיים בהודאתם והענשתם של השניים, שכן בעת שהובאו לדיון בבית-המשפט המחוזי באשמת שוד מזוין, ויתרו השניים על חקירה מוקדמת והצהירו כי הם נכונים להודות באשמה.

החשוד

משה גורלי (ממושקף), בוסטובים רמת-גן, אחד משני החשודים בביצוע שוד הפרוצות המזוין.

חמורה מבחינה מוסרית ואישית, למרות שהחוק לא מבדיל בינה לבין מעשי שוד מזוינים אחרים.

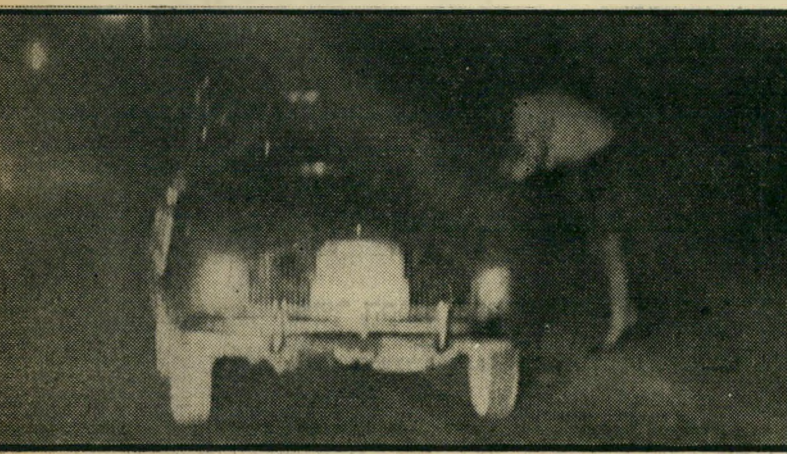
היה זה שוד מזוין של יתכן זוגות.

הזונות פחדו להתלונן

הפשע הבזוי והשפל ביותר הוא, אולי, גניבה מקבצן. אך עוד יותר גורא ממנו הוא שוד של פרוצה. כי הקבצן יכול להתלונן במשטרה ולחבוע את עזרתה. ה-פרוצה לעומת זאת, היא סרת-מגן. היא תחשוש להגיש תלונה במשטרה. כיון שכל-ידי כך היא עלולה להסגיר את עצמה ל-צידיה. אפילו בין אנשי העולם-החתחון קיים החוק הבלתי כתוב, לפיו לא יגוב פושע לעולם ולא ישודר רוחי פרוצה.

משום כך הופתעו היצאניות הפועלות ב-תחום תל-אביב, כאשר בחודש אפריל ה-תרחן התברר להן, שכנופיה של שודדים מתגללת לכספן. היו אלה הזונסעות, אותן יצאניות הממתניות בצידי-הדרכים ומחכות שהלקחות יאספו אותן במכוניותיהם, ש-כנופיה זו איימה עליהן.

שני בחורים גברתיים היו עוצרים את מכוניתם ליד אחת הזונסעות. הם לא היו מתחכמים עמה על המחיר, מעלים אותה למכוניתם. היצאנית היתה מכונת אותם לאחר המקומות השוממים כסביבת תל-אביב, למקום מסתור, כשהיא מליאה סיפוק על שהצליחה לתפוס עני לקוחות בבת אחת. אולם כהגיע למקום, היה שלה אחד מהם אקדח, מאים בו על היצאנית, נוטל ממנה את כספה ומשליכה מחוץ למכונית, כשהבורי מתניע את האוטו וממחר להסתלק מהמקום.

הקורבנות של מבצעי השוד המזוין היו הזונסעות, היצאניות התל-אביביות הניצבות בצידי דרכים חשוכות, ממתנות ללקוחות שיאספו אותן למכוניותיהם. בתוך המכונית נשארו היצאניות חסרות הגנה, נפלו קורבן למעשה-שוד שפל.